Water Co-Governance for sustainable eco systems

Ökat deltagande och genomförande i vattenförvaltningen

2016-2019

WATER DISTRICT AUTHORITY
Skagerrak and Kattegat

Peter Nolbrant
peter.nolbrant@havochvatten.se

Havs och Vatten myndigheten

Havs och Vatten myndigheten

Varför lokalt deltagande?

Samverkan är en av hörnstenarna i vattendirektivet

- Kunskaper
- Engagemang
- Effektiviserar genomförandet
- Mångfald
- Långsiktighet

Agenda 21
Samhällsplanering
Folkhälsoarbete
Landbygdsutveckling

Havs och Vatten myndigheten

Samverkan och deltagande i vattenråd och vattenförvaltning

Madeleine Prutzer *- Gothenburg Research Institute,*

madeleine.prutzer@gu.se

Rapporten finns att hämta på *www.havochvatten.se*

Havs och Vatten myndigheten

Huvudfrågor

- Det generella genomförandeunderskottet i vattenförvaltningen i Sverige. Hur öka genomförandet?
- Hur genomföra artikel 14 i vattendirektivet om lokalt deltagande?
- Vad behövs?

  Arbetsmodeller? Verktyg? Förhållningssätt? Stöd? Vägledning?

Havs och Vatten myndigheten

Följdfrågor

1. Vad innebär lokalt deltagande?
2. Kan och vill vattenråden ta ökat ansvar för vattenförvaltningen?
3. Kan och vill myndigheterna släppa motsvarande ansvar till vattenråden?
4. Vad påverkar vilja och möjlighet?

1. **England**: The Rivers Trust (Huvudansvarig för EU)
2. **Danmark**: SEGES (miljö- och rådgivningsorganisation) + Kommunernas landsförening
3. **Sverige**: Havs- och vattenmyndigheten + Vattenmyndigheten i Västerhavet
4. **Tyskland**: Oldenburgs Vattenorganisation
5. **Nederländerna**: Hanzauniversitetet i Groeningen + Hoogheemraadschap Holland (vattenorganisation i norra delen av Holland)

www.northsearegion.eu/watercog/about/
www.havochvatten.se/

VATTENMYNDIGHETERNA

Pilotprojekt i Sverige

- Mölndalsåns vattenråd
- Himleåns vattenråd
- Ätrans vattenråd

Vartoftaprojektet
Högvadsån

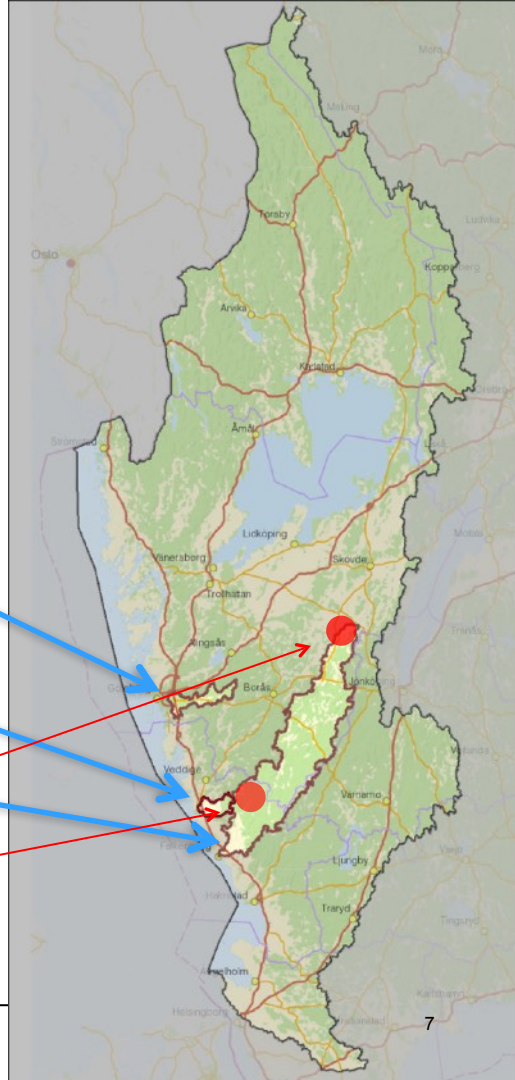

Flera steg i vattenförvaltningen

Utgå från vad vattenrådet håller på med. Ta reda på vad de behöver för att kunna arbeta.

1. Bygga nätverk, skapa samarbete
2. Använd data och mätningar för att ta fram plan
3. Genomför åtgärder
4. Följ upp, utvärdera
5. Förbättra planen

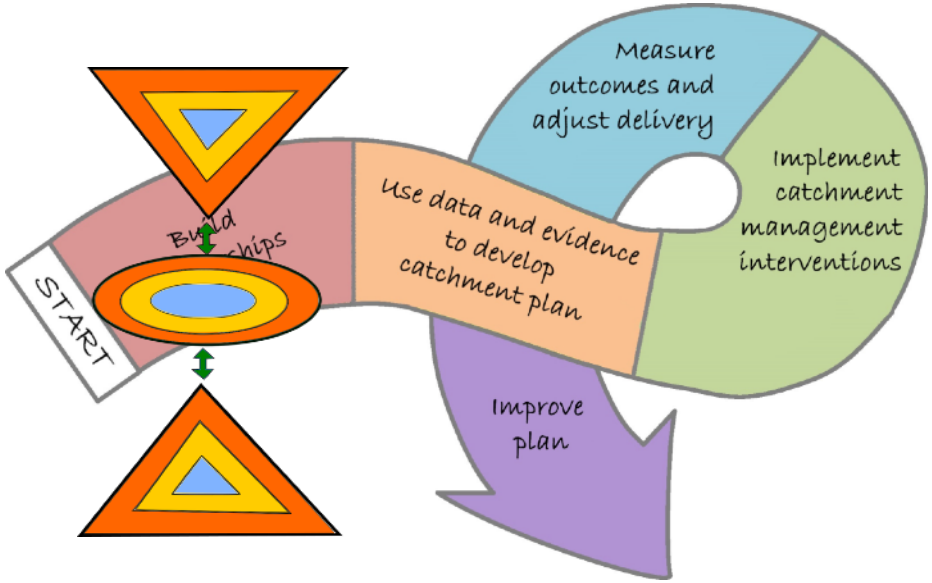

Havs och Vatten myndigheten

Förhållningssätt

- Lärandeprocess
- Inbjudan, mångfald
- Öppenhet
- Lyssna
- Reflektion

Startmöte

- Startmöte december 2016.
- Utgår från det vattenråden vill arbeta med.
- Verktyg för dialog – alla bidrar, sortering/ strukturering, dokumentation

Foto: Madeleine Prutzer

Vartofta – Ätrans vattenråd

Havs och Vatten myndigheten

- Utgår från jordbrukarna och dikningsföreningen (vattendragsrensning 2018)
- Bred samverkansgrupp – brukare, naturskyddsförening, myndigheter
- Helhetstänk Minskad näringstillförsel, blå och grön infrastruktur, ekosystemtjänster. livsmedel, vattentillgång, näringslivsutveckling
- Finansiering

Havs
och Vatten
myndigheten

Vattendragsvandring och planering

Havs och Vatten myndigheten

Biologisk mångfald i Högvadsån
- Ätrans vattenråd

- Öppen inbjudan från vattenrådet
- Presentation av tankarna. Vad vill deltagarna?
- Vilka vill delta i arbetsgrupp?

Dialogmöten

- Mötesplats för markägare, vattenkraftsägare, sportfiskare, lärare, politiker, tjänstemän….
- Tre dialogmöten – mötas, samla in tankar
- Vilka områden vill man arbeta med? Plan
- Fyra arbetsgrupper har bildats – ännu mer lokalt
- Vattendragsvandringar
- Samla in kunskap
- Finansiering?

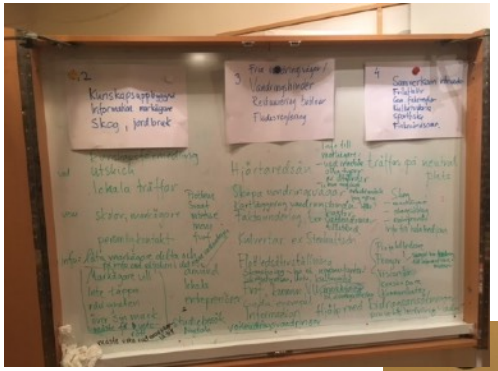

Grupp 1. Hjärtaredsån - ett biflöde

Havs och Vattenmyndigheten

Vattendragsvandring

Markägare, Vattenkraftsägare, Ge-Kås, sportfiskare, Skogsstyrelsen, Falkenbergs kommun, Länsstyrelsen I Halland

Grupp 2. Flodpärlmussla i Svenljunga kommun

Havs och Vatten myndigheten

- Nyfunnen population
- Vattendragsvandring med markägare
- Åtgärder?

Foto: Matilda Chocron

3. Faddervattendrag

Havs och Vattenmyndigheten

Foto: Håkan Bengtsson

- Upptäck vattendraget där du bor eller som finns på din mark!
- Fina platser, problem?
- Involvera fler: markägare, föreningar
- Mål för vattendraget?

Grupp 4. Sammanställ övergripande kunskap för avrinningsområdet, studiebesök

Havs och Vatten myndigheten

- Sammanställning av rapporter, GIS etc. Presentation i kartor
- Planera studiebesök, uppföljningsmöten
- Finansiering

Himleåns vattenråd

- Information/utbildning
- Egna mätningar-synoptisk provtagning
- Fler medlemmar i vattenrådet
- Himleådagen
- Vattnet i skolan
- LONA/LOVA

Mölndalsåns vattenråd

Havs och Vattenmyndigheten

- Dialog internt och externt
- Få in vattenfrågor tidigt i kommunal planering
- Information till kommunfullmäktige och kommunstyrelse

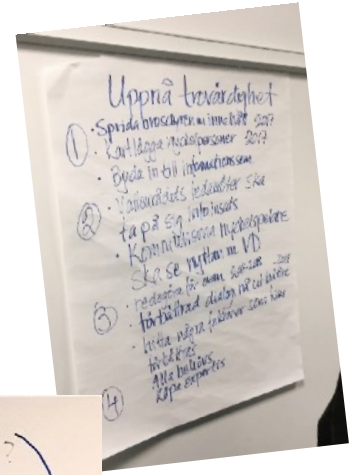

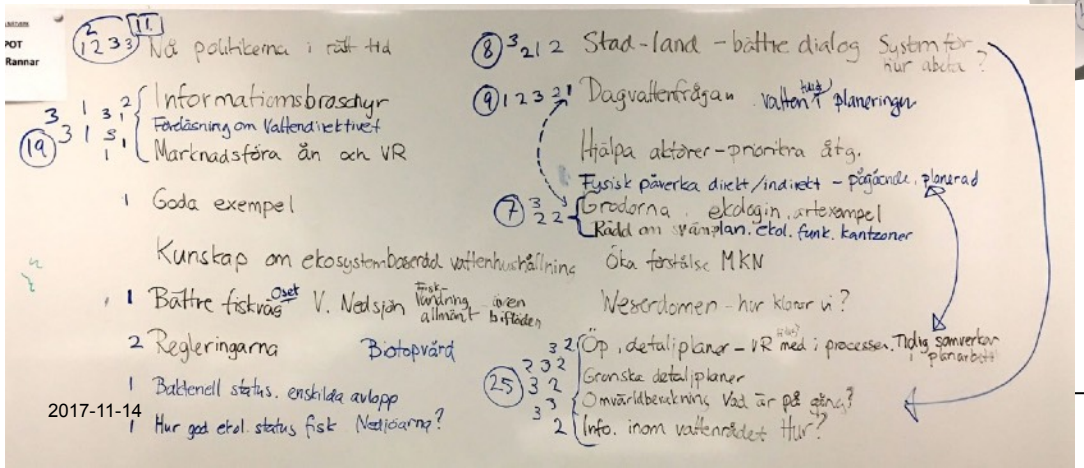

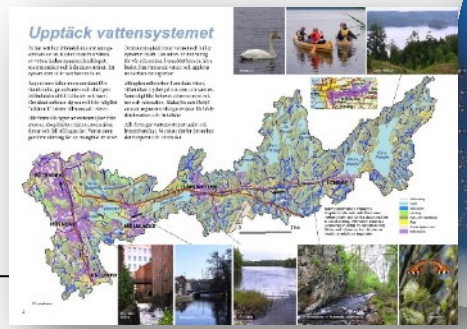

Projektplan 2017-2019

Havs och Vattenmyndigheten

Tre arbetsområden:

1. Intern dialog
2. Extern dialog (särskilt gentemot kommunerna)
3. Åtgärder (I första hand få andra att göra dessa)

Fem arbetsgrupper:

1. Kartläggning av nyckelfunktioner/personer som bör kontakta
2. Kartläggning av kompetenser i vattenrådet
3. Kartläggning av medlemmarnas egna projekt
4. Behov av kompetensutveckling
5. Utveckling av det interna arbetet; kommunikation, arbetsmodeller, organisation

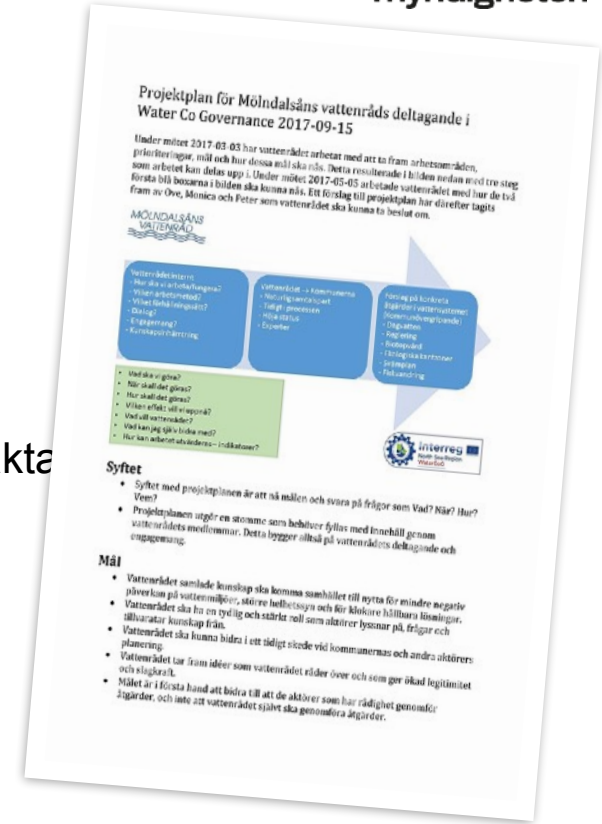

Projektplan för Mölndalsåns vattenråds deltagande i Water Co Governance 2017-09-15

Under mötet 2017-03-03 har vattenrådet arbetat med att ta fram arbetsområden, prioriteringar, mål och hur dessa mål ska nås. Detta resulterade i bilden nedan med tre steg som arbetet kan delas upp i. Under mötet 2017-05-03 arbetade vattenrådet med hur de två första blå boxarna i bilden ska kunna nås. Ett förslag till projektplan har därefter tagits fram av Ove, Monica och Peter som vattenrådet ska kunna ta beslut om.

MÖLNDALSÅNS VATTENRÅD

Vattenrådet intern
- Hur ska vi arbeta/fungera?
- Vilken arbetsmetod?
- Vilket förhållningssätt?
- Dialog?
- Engagemang?
- Kunskapsöverföring

Vattenrådet → kommunerna
- Nuvarande läget
- Tidigt processen
- Hälsostatus
- Experter

Förslag på konkreta åtgärder i vattensystemet (kommunövergripande)
- Dagvatten
- Rening
- Biotopvård
- Ekologiska korridorer
- Jordmån
- Fiskvandring

- Vad ska vi göra?
- När skall det göras?
- Hur skall det göras?
- Vilken effekt vill vi uppnå?
- Vad vill vattenrådet?
- Vad kan jag själv bidra med?
- Hur kan arbetet utvärderas – indikatorer?

Interreg North Sea Region Water-Soil

Syftet

- Syftet med projektplanen är att nå målen och svara på frågor som Vad? När? Hur? Vem?
- Projektplanen utgör en stomme som behöver fyllas med innehåll genom vattenrådets medlemmar. Detta bygger alltså på vattenrådets deltagande och engagemang.

Mål

- Vattenrådet samlade kunskap ska komma samhället till nytta för mindre negativa påverkan på vattenmiljöer, större hälbetssyn och för klokare hållbara lösningar.
- Vattenrådet ska ha en tydlig och stärkt roll som aktörer lyssnar på, frågar och tillvaratar kunskap från.
- Vattenrådet ska kunna bidra i ett tidigt skede vid kommunernas och andra aktörers planering.
- Vattenrådet tar fram idéer som vattenrådet råder över och som ger ökad legitimitet och slagkraft.
- Målet är i första hand att bidra till att de aktörer som har rådighet genomför åtgärder, och inte att vattenrådet självt ska genomföra åtgärder.

Sälja in samverkan med vattenrådet

- Tillgång till experter
- Lösa problem utan att skapa nya
- Samverkan I tidigt skede leder till färre överklagande
- Snabbare processer
- Långsiktighet
- Ekonomisk hållbarhet

Havs och Vattenmyndigheten

Några reflektioner och frågor

- Engagemang **startar ofta i det mycket lokala**. Stimulera upptäckarglädjen. (*Vattnet i skolan*)
- **Avrinningsområden** (eller delar) är en pedagogisk tillgång att utveckla – det lokala/helheten (*Kartor*)
- **Mål och indikatorer** som kan förstås och användas av markägare och vattenråd (*Blå målklassning*)
- Koppla konkreta **åtgärder med långsiktig vision**. Tydligare visioner och mål både lokalt och övergripande som kopplas samman. Hur utvecklas visioner och av vem? (*visionsseminarier*)
- Hur utveckla arbetet **långsiktigt? Inget projekt** (*samverka med andra lokala arbeten, vinn-vinn. Kan lokalt vattenarbete bli en del av lokalt utvecklingsarbete, fördjupad översiktsplanering, hållbar utveckling, landsbygdsutveckling mm?*)
- Vattenråd en mer **neutral mötesplats**. Värdefullt att de bjuder in till möten.
- Vattenrådens **roll är ofta oklar**.
- **Kommunerna** spelar en viktig roll i det lokala arbetet.
- **Tydliggöra förhållningssätt och strukturer** för dialog och samverkan
- **Stöd** för att ta fram underlag, processledning, söka pengar mm behövs. **Tidsbrist**.